

DOI: <https://doi.org/10.36719/2663-4619/95/65-69>**Ülviyyə Quliyeva**Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Ağcabədi filialı
ulvuyequluyeva2@gmail.com

TƏDRİS PROSESİNDƏ TEXNOLOGİYANIN İNTEQRASIYASI VƏ ONA VERİLƏN TƏLƏBLƏR

Xülasə

Texnologiyanın təhsil prosesinə integrasiyası müasir təhsildə mühüm rol oynayan transformasiyanı təmsil edir. Bu integrasiya tələbələrin daha effektiv öyrənməsinə, müəllimlərin daha effektiv tədris yanaşmasına və təhsil müəssisələrinin daha yaxşı nəticələr əldə etməsinə kömək edə bilər. Texnologiya təhsili daha effektiv, rəngarəng və tələbə yönümlü etmək potensialına malikdir, lakin bu potensialı reallaşdırmaq üçün müvafiq tədbirlər görülməlidir. Tədris texnologiyası tələbələrə rahat və asan öyrənməyə imkan verir. Bu yolla şagird biliyə daimi yiyələnir və məqsədinə çatır. Tədris texnologiyalarında fərdi öyrənmə mənimsənilir. Eyni zamanda, tədris texnologiyaları bizə müasir şəkildə öyrənmək imkanı təklif edir.

Açar sözlər: *kommunikasiya vasitələri, texnologiya, inkişaf, integrasiya, rəqəmsal, təhsil*

Ulviyyə GuliyevaAghjabedi branch of Azerbaijan State Pedagogical University
ulvuyequluyeva2@gmail.com

Integration of technology in the educational process and requirements for it

Abstract

The integration of technology into the educational process represents a transformation that plays an important role in modern education. This integration can help students learn more effectively, teachers have a more effective teaching approach, and educational institutions achieve better results. Technology has the potential to make education more effective, diverse, and student-centered, but appropriate measures must be taken to realize this potential. Teaching technology allows students to learn comfortably and easily. In this way, the student constantly acquires knowledge and achieves his goal. Learning technologies embrace personalized learning. At the same time, educational technologies offer us the opportunity to learn in a modern way.

Keywords: *communication tools, technology, development, integration, digital, education*

Giriş

İndi biz müasir kommunikasiya vasitələri ilə dünyanın hər yerindən məlumat əldə edə bilirik. İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları (İKT) və bu texnologiyaların davamlı inkişafı informasiyanın asan əldə edilməsində vacib rol oynayır. İKT sahəsindəki inkişafa rabitə, nəqliyyat, tibb, istehsal, müdafiə sənayesi və ticarət, eləcə də təhsil və digər sahələrdəki göstəriciləri aid etmək olar. Buna görə də həyatımızın hər sahəsində İKT-nin istifadəsi gündən-günə genişlənir. Hər sahədə olduğu kimi texnologiyanın inkişafı və onun geniş tətbiqi ilə təhsildə də yanaşma və siyasətlərin dəyişdirilməsi zəruri olur. Yeni texnologiyaların gündəlik həyatımızda yeri və dəyəri iqtisadi və sosial-mədəni baxımdan işimizi asanlaşdırır. Sosial həyatda texnologiyanın həyatımıza gətirdiyi rahatlıqdan imtina etmək demək olar ki, mümkünsüz hala gəlib. Bu qeyri-mümkünlüklər öz daxilində həm də bəzi imkanları, fürsətləri də ehtiva etdiyinə görə narahatlıq yaradır. Xüsusilə təhsil müəssisələrində texnoloji yeniliklərin tətbiqi bir çox imkanlar təqdim etməsinə baxmayaraq, bəzi çatışmazlıqların da olduğu müşahidə olunur. Bununla belə, üstünlük təşkil edən fikir ondan ibarətdir ki, texnologiya hələ də təhsilin keyfiyyətinin artırılmasında əsas elementdir (1). Öyrənmə

prosesində əsas komponent insandır, buna görə də əslində insanların qarşılıqlı əlaqədə olduğu kontekstin öyrənilməsi daha vacibdir. Unudulmamalıdır ki, rəqəmsal transformasiya prosesində texnologiya insanlar və məzmun arasında qarşılıqlı əlaqəni artırmağı hədəfləyən bir vasitədir. Təlim prosesində məlumatların toplanması, tərtib edilməsi və ötürülməsi insanın məzmunla qarşılıqlı əlaqəsi ilə mümkündür. Bu baxımdan texnologiyanın gətirdiyi yeniliklərin və rahatlıqların təhsil və təlim fəaliyyətlərinə inteqrasiyası qarşısızalmaz reallıqdır (Həsənov, Ağayev, 2007).

Texnologiyanın təlim mühitinə inteqrasiyası dünyada və Azərbaycanda bir çox layihələrin həyata keçirilməsinə və dövlət planlarına daxil edilməsinə səbəb olmuşdur. Bu baxımdan effektiv texnologiya inteqrasiyasının çoxölçülü bir proses olduğunu söyləmək olar. Təhsil siyasətləri, müəllimlərin ixtisasları, təhsil-tədris proqramı, tələbənin öyrənməsi, maddi şərait, imkanlar kimi sistem və fərdlərlə bağlı bir çox dəyişən inteqrasiya prosesində xüsusi rola sahibdir. Prosesi strateji cəhətdən planlaşdırmaq və ona rəhbərlik etmək üçün dövlət idarəçiliyi ilə qarşılıqlı əlaqədə olan tərəflərin fikir və mülahizələrini əldə etmək vacibdir (Abbasov, 2000: 45). Təhsil Nazirliyinin maraqlı tərəflərlə apardığı təhlillərdə prioritet verilməli olan sahələr sadalanır. Bunlara şagirdlərin təlim müvəffəqiyyətini artırmaq, onların sosio- mədəni tədbirlərdə iştirakı, tədris proqramları, məktəbin maddi- texniki təminatı, məktəb idarəetmə siyasəti və digər sahələr aiddir. Eynilə, məktəblərdə təlim prosesində aparılmış statistik məlumatlar qiymətləndirildikdə onların texnologiyanın istifadəsindən razı olduğu görünür. Bu göstəricinin aşağı olması isə məktəbdə və təhsildə texnologiyadan istifadədə hələ də ciddi nöqsanların olduğunu göstərir. Maraqlı tərəflərin təhlili və məmnuniyyət sorğularından əldə edilən nəticələrə əsasən hədəflər Təhsilin İnkişafı üzrə Dövlət Strategiyasının strateji planının gələcək baxış bölməsində görülməli tədbirlər çərçivəsində öz əksini tapmışdır (Ağayev, 2004: 136). Bu məqsədlər çərçivəsində maraqlı tərəflər arasında keçirilən sorğu nəticəsində əldə edilmiş yuxarıda qeyd olunan göstəricilər əsasında rəy və təkliflər müzakirə olunur. Bütün bunların yekunu kimi sahələrin müəyyənləşdirilməsi nəzərə alınmış, gələcək perspektivlər bölməsində hədəflər və tədbirlərə təhsildə texnologiyanın inteqrasiyası adı altında birləşdirilib. Texnologiyanı təhsil sistemində ən yaxşı şəkildə inteqrasiya edən ölkələr tələbələrin daha effektiv öyrənmələrini və müəllimlərin daha məhsuldar öyrətmələrini təmin etməklə təhsilin keyfiyyətini artırır (Mərdanov, 2009: 134). Texnologiyanı təhsil sistemlərinə ən yaxşı şəkildə inteqrasiya edən Finlandiya təhsil sistemini texnologiya ilə nəzərə cəpəcaq şəkildə birləşdirən nümunəvi ölkələrdən biridir. Məktəblərdə şagirdlərə planşet və digər texnoloji cihazlar verilir. Müəllimlər tələbələri rəqəmsal bacarıqlarla təchiz etmək üçün hazırlanır. Texnologiya tələbə mərkəzli və birgə öyrənmə təcrübələrini dəstəkləyir. Sinqapur təhsildə texnologiyadan geniş istifadə etməklə tələbələrə riyaziyyat və digər elmlər kimi əsas bacarıqları öyrətməklə uğur qazanmışdır. Texnoloji alətlər və proqram təminatı tələbələrə interaktiv təlim imkanları təqdim edir. Estoniya təhsildə rəqəmsal transformasiyanı qəbul edən ölkə kimi seçilir. Rəqəmsal öyrənmə idarəetmə sistemləri, onlayn təhsil resursları və kodlaşdırma dərsləri kimi texnologiyaya əsaslanan təbiiqlər məktəblərdə geniş yayılmışdır. Norveç tələbə mərkəzli öyrənmə təcrübələrini dəstəkləmək üçün təhsildə texnologiyadan istifadə edir. Məktəblərdə interaktiv lövhələr, planşetlər və digər rəqəmsal alətlərdən geniş istifadə olunur. Müəllimlər texnologiyanı dərslərə inteqrasiya etmək üçün hazırlanır (Mehrabov, Cavadov, 2007). Birləşmiş Ştatlar böyük ölkə olduğu üçün təhsildə texnologiya inteqrasiyası şatlardan və məktəblərdən asılı olaraq dəyişir. Lakin bəzi rayonlarda texnologiya tələbələrin fəaliyyətinə nəzarət etmək, fərdiləşdirilmiş təlim materiallarını çatdırmaq və tələbələri rəqəmsal bacarıqlarla təchiz etmək üçün geniş istifadə olunur. Avstraliya milli siyasətlər hazırlayıb və texnologiyanın öyrənmə və tədrisə inteqrasiyasına sərmayə qoyub. Məktəblərdə rəqəmsal resurslar, tələbə portalları və elektron təhsil platformaları var. Bu ölkələr texnologiyanın təhsil proseslərinə inteqrasiyası zamanı tələbələrin nailiyyətlərinin artırılması, öyrənmə təcrübəsinin zənginləşdirilməsi və müəllimlərə daha yaxşı resursların təmin edilməsi kimi məqsədlərə diqqət yetirirlər. Bununla belə, hər bir ölkənin təhsil sistemi və ehtiyacları fərqlidir, ona görə də hər bir ölkənin öz şərtlərinə uyğun texnologiya inteqrasiyası strategiyaları hazırlaması vacibdir (Nəzərov, Məmmədov, 2008).

Texnologiyanın təhsil prosesinə inteqrasiyası texnologiyanın istifadəsi ilə qarışdırılmamalıdır. Texnologiyanın inteqrasiyası prosesi ilə bağlı İKT üzərində daima araşdırmalar aparılır. Təhsil prosesinə İKT inteqrasiyasının dəqiq tərifinin olmaması onu necə reallaşdırmaqla bağlı bəzi fikir ayrılıqlarına gəlməyə səbəb olur. Çünki texnologiya inteqrasiyası çoxölçülü prosesdir, qəbul edilmiş təlim nəzəriyyələrindən fərqli İKT nəzəriyyələri yaradılmışdır, eyni zamanda İKT sahəsində sürətli dəyişikliklər günbəgün baş verir. Sadalanan amillər bu məsələyə əhəmiyyət verilməli olduğunu bir daha təsdiq edir.

Texnologiya maneələri ilə bağlı müəllimlərlə aparılmış araşdırmada sinifdə kompüter və internet kimi texnologiyaların olmaması, müəllimin tədrisdə İKT-dən necə istifadə edəcəyini bilməməsi, texniki cəhətdən dəstək və xidmətin olmaması, ixtisasartırmanın qeyri-adekvatlığı, kurikulumda İKT-dən istifadəyə çox yer verilməməsi və qeyri-kafi büdcə kimi məsələlərə toxunulmuşdur. Müəllimlərin İKT-nin tədrisə inteqrasiyasında intensiv şəkildə ifadə etmədikləri maneələr isə aşağıdakılardır ("Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu, 2009):

- dərslərdə İKT-dən istifadənin sinifdə idarəetməni çətinləşdirməsi
- dəstəkləyici mühitin olmaması
- müəllimlərin yenilik və dəyişiklikdən qorxmasını aid etmək olar.

Ertmer öz tədqiqatında texnologiyanın inteqrasiyası maneələrini xarici və daxili maneələrə ayırmışdır. Xarici maneələr kompüter və proqram təminatına çıxışın olmaması, vaxtın azlığı və texniki/inzibati dəstəyin olmaması, daxili maneələrə isə münasibət, inam, yenilik və dəyişmək istəməməklə əlaqəli anlayışlar aid edilmişdir (Akkoyunlu, 2002: 165). Bu daxili və xarici maneələr müəllimlərin, məktəblərin və təhsil müəssisələrinin texnologiyaya tədris proseslərinə uğurla inteqrasiya etmələrini çətinləşdirə bilər. Buna görə də effektiv texnologiya inteqrasiyasına nail olmaq üçün həm infrastruktur məsələləri ilə məşğul olmaq, həm də müəllimlərin texnologiyaya münasibətini, inanclarını və bacarıqlarını təkmilləşdirmək vacibdir. Təhsildə texnologiyanın təkamülü son illərdə böyük transformasiyaya məruz qalmışdır. Bu təkamül təhsil metodlarına, tələbələrin öyrənmə təcrübələrinə və tədris təcrübəsinə dərinlən təsir etdi (Cajas, 2000: 75). Məsələn qeyd olunan xüsusiyyətlər buna misal ola bilər:

- Rəqəmsallaşma: Təhsildə texnologiyanın təkamülünün ən görkəmli aspektlərindən biri rəqəmsallaşmadır. Rəqəmsal alətlər tələbələrə daha çox çıxış və tədris materiallarını onlayn təqdim etmək imkanı təmin edib. Təhsil materialları, dərslilər və təlim resursları artıq rəqəmsal platformalarda mövcuddur.

- Distant Təhsil: Təhsildə texnologiyanın təkamülü xüsusilə distant təhsildə böyük təsirə malikdir. Onlayn dərslər, virtual sinif otaqları və veb-əsaslı təlim idarəetmə sistemləri tələbələrə hər yerdən giriş imkanı təmin etməklə öyrənmə imkanlarını genişləndirmişdir.

- Fərdiləşdirilmiş öyrənmə: Texnologiya tələbələrin fərdi öyrənmə ehtiyaclarına daha yaxşı cavab vermək üçün istifadə olunur. Tələbələrə fərdiləşdirilmiş təlim materialları və rəqəmsal alətlər təklif etməklə, hər bir tələbə öz öyrənmə sürətinə və üslubuna uyğun işləməyə icazə verilir.

- Tədris materiallarının şaxələndirilməsi: Texnologiya tədris materiallarını müxtəlifləşdirməyə və zənginləşdirməyə imkan verir. Müəllimlər kurs məzmununu videolar, animasiyalar, simulyasiyalar və interaktiv proqramlar kimi müxtəlif rəqəmsal resurslarla dəstəkləyə bilirlər.

- Məlumatların təhlili və ölçülməsi: Texnologiya tələbə performansını izləmək və qiymətləndirmək üçün məlumatların təhlili alətləri təqdim edir. Bu yolla müəllimlər şagirdin irəliləyişini daha yaxşı başa düşə və şagirdə xas təlim strategiyaları hazırlaya bilərlər.

- Əməkdaşlıq və Ünsiyyət Alətləri: Texnologiya tələbələr və müəllimlərin əməkdaşlığını asanlaşdıran kommunikasiya vasitələri təqdim edir. Onlayn görüşlər, e-poçt, mesajlaşma proqramları və virtual iş yerləri tələbə-müəllim və tələbə-tələbə qarşılıqlı əlaqəsini artırır.

- Mobil Öyrənmə: Smartfonlar və planşetlər kimi portativ qurğular istənilən vaxt, istənilən yerdə öyrənməyə girişi təmin edir. Bu, tələbələrə daha çox öyrənmə imkanları yaradır.

Təhsildə texnologiyanın təkamülü tələbə yönümlü, çevik və innovativ təlim mühiti yaratmağa imkan verir. Müəllimlərin və təhsil müəssisələrinin texnologiyadan səmərəli istifadə etmək və təlim

proseslərini uğurla təkmilləşdirmək üçün bir sıra amillərin nəzərə alınmalı vacibdir (Roblyer, Aaron, 2013).

Müəllimləri texnologiyadan səmərəli istifadə etmək bacarıqları ilə təchiz etmək üçün onlara davamlı təlimlər verilməlidir. Müəllimlər texnologiyayı integrasiya etməyi və mövcud texnoloji inkişafı ayaqlaşmağı öyrənməlidirlər. Təhsil müəssisələri güclü texnoloji infrastruktura malik olmalıdır. Adekvat internet bağlantısı, kompüterlər, planşetlər və digər rəqəmsal cihazlar tələbələr və müəllimlərin istifadəsinə verilməlidir (Lever-Duffy, 2003: 254).

- Məzmun inkişafı: Tədris materialları tələbələrə effektiv şəkildə təqdim edilməlidir. İnteraktiv və tələbə mərkəzli rəqəmsal məzmun hazırlanmalıdır.

- Fərdiləşdirmə: Texnologiyadan tələbələrin müxtəlif öyrənmə ehtiyaclarına və sürətlərinə uyğun istifadə edilməlidir. Tələbələrə fərdiləşdirilmiş öyrənmə təcrübələri təqdim etmək üçün texnologiyadan istifadə etmək vacibdir.

- Təhlükəsizlik və Məxfilik: Tələbə məlumatlarının təhlükəsizliyi və məxfiliyi böyük əhəmiyyət kəsb edir. Təhsil müəssisələri tələbələrin məlumatlarını qorumaq üçün müvafiq təhlükəsizlik tədbirləri görməlidirlər.

- Qiymətləndirmə və Monitoring: Şagirdlərin irəliləyişlərini qiymətləndirmək və tələbələrə xüsusi rəy bildirmək üçün məlumat analitikası və monitoring sistemlərindən istifadə edilməlidir.

- Etik qaydalar: Tələbələrə rəqəmsal dünyada necə təhlükəsiz və etik davranmağı öyrətmək vacibdir. Bu zaman öyrənənlər texnologiyadan məsuliyyətlə istifadə imkanına yiyələnəcəklər.

- Bərabərlik və əlçatanlıq: Texnologiya təhsildə bərabərlik prinsipinə uyğun olaraq hər kəsin istifadəsinə təmin etməlidir. Rəqəmsal uçurumun aradan qaldırılması vacibdir.

- İnnovasiya və Dəyişiklik Mədəniyyəti: Texnologiyanın sürətlə dəyişən təbiəti ilə ayaqlaşmaq üçün təhsil müəssisələri innovasiya və dəyişiklik mədəniyyətini mənimsəməlidirlər. Davamlı təkmilləşdirmə və uyğunlaşma statik qalmaqdan daha vacibdir.

- Tədqiqat və Qiymətləndirmə: Texnologiyanın təhsilə təsirini qiymətləndirmək və araşdırmaq vacibdir. Hansı metodların ən effektiv olduğunu başa düşmək gələcək integrasiyanı daha yaxşı planlaşdırmağa kömək edir.

- Tələbələrin iştirakı və maraqları: Tələbələr texnologiyanın öyrənmə prosesinə integrasiyasına həvəslə cəlb olunmağa təşviq edilməlidir. Tələbələrin rəyləri nəzərə alınmalıdır.

Gələcək təhsil hədəfləri texnologiyanın sürətli inkişafı, qloballaşma, dəyişən öyrənmə ehtiyacları və sosial dəyişikliklər kimi amillərlə formalaşır. Təhsil insan həyatının ayrılmaz hissəsi kimi mövcud olmaqda davam edir, lakin bu sahədə ənənəvi yanaşmalar və modellər sürətlə dəyişir. Texnologiyanın inkişafı, global əlaqələr, yeni elm sahələri və sosial ehtiyaclar təhsil sistemlərini kökündən dəyişdirir. Gələcək təhsil tendensiyalarından bəziləri bunlardır (Eric, 2014: 214):

1. Rəqəmsal Transformasiya və Onlayn Öyrənmə. Texnologiyanın təhsildə rolu bundan sonra da artacaq. Distant təhsil, onlayn kurslar və e-təhsil platformaları tələbələrə istənilən yerdən çıxış imkanı verəcək. Xüsusilə pandemiya təcrübəsi bu sahədə sürətli inkişafı təmin etdi.

2. Fərdiləşdirilmiş öyrənmə. Hər bir şagirdin öyrənmə ehtiyacları fərqlidir və gələcəyin təhsil sistemi bunu nəzərə alacaq. Texnologiya tələbələrə fərdiləşdirilmiş öyrənmə təcrübələri təqdim edəcək və müəllimlərə şagird nailiyyətlərini yaxından izləməyə imkan verəcək.

3. Öyrənmə analitikası və məlumat istifadəsi. Data analitikası tələbə performansını izləmək və tədris strategiyalarını optimallaşdırmaq üçün istifadə olunacaq. Bu, müəllimlərə tələbələrin güclü və zəif tərəflərini daha yaxşı anlamağa və kursun məzmununu fərdiləşdirməyə kömək edəcək.

4. Yaradıcı və tənqidi düşünmə bacarıqları. Gələcək təhsil tələbələri yaradıcı və tənqidi düşünmə, problem həll etmə və ünsiyyət bacarıqları ilə təchiz etməyə yönəldiləcəkdir. Bu bacarıqlar iş və sosial həyata əhəmiyyətli təsir göstərəcək.

5. Ömürboyu Öyrənmə. Texnologiya və dəyişən iş dünyası insanlardan ömür boyu öyrənməyi tələb edəcək. Təhsil sistemi insanlara karyeraları boyu davamlı olaraq yeni bacarıqlar öyrənməyə kömək etməlidir.

6. Komanda işi və əməkdaşlıq. Gələcək təhsil tələbələri əməkdaşlıq və ünsiyyət bacarıqları ilə təchiz etməlidir. Layihə əsaslı öyrənmə və qrup işi tələbələrin əməkdaşlıq qabiliyyətini artıracaq.

7. STEM (Elm, Texnologiya, Mühəndislik, Riyaziyyat) Təhsili. Elm, texnologiya, mühəndislik və riyaziyyata diqqət artacaq. Bu sahələr üzrə bacarıqlara gələcəyin iş dünyasında böyük tələbat olacaq.

8. Təhsil və Bərabərsizlik. Gələcək təhsildə bərabərsizliklə mübarizə mühüm məsələ olacaqdır. Texnologiya tələbələrə daha çox çıxış təmin etsə də, bu imkanın hamı üçün bərabər olmasını təmin etmək üçün səylər göstərməlidir.

9. Dəyişən Rol: Müəllimlərin Rəhbərliyi. Müəllimlər yalnız bilik ötürücüləri kimi yox, tələbələrin öyrənməsinə rəhbərlik edən, onları istiqamətləndirən və motivasiya verən sima olacaqlar.

Nəticə

Gələcək təhsil tələbələrin daha çox sərbəstlik, orijinalıq və bacarıqlara malik olduğu bir dünyada formalaşır. Bu tendensiyalar təhsil sistemi və cəmiyyət üçün böyük imkanlar təqdim etməklə yanaşı, yeni vəzifələr də gətirir. Pedaqoqlar tələbələrə bu dəyişən dünyada uğur qazanmağa yönəltməyə hazır olmalıdırlar. Beləliklə, texnologiyanın təhsilə uğurlu inteqrasiyası diqqətlə planlaşdırılmış və davamlı səy tələb edir. Bu amilləri nəzərə alaraq texnologiyadan təhsildə daha effektiv vasitə kimi istifadə oluna bilər və tələbələrin öyrənmə təcrübələrini zənginləşdirə bilər.

Ədəbiyyat

1. <https://president.az/az/articles/view/9779>
2. Həsənov, A., Ağayev, Ə. (2007). Pedaqogika. Bakı.
3. Abbasov, A., Əlizadə, H. (2000). Pedaqogika. Bakı.
4. Ağayev, M., Nəzərov, A. (2004). Qabaqcıl təcrübənin ünvanı. Bakı.
5. Mərdanov, M. (2009). Azərbaycan təhsili yeni inkişaf mərhələsində. Bakı.
6. Mehrafov, A., Cavadov, İ. (2007). Ümumtəhsil məktəblərində monitoring və qiymətləndirmə. Bakı.
7. Nəzərov, A., Məmmədov, R. (2008). Pedaqoji ustalıq. Bakı.
8. Akkoyunlu, B. (2002). Educational technology in Turkey: Past, present and future. Educational Media International, № 39 (2), pp.165-174.
9. Cajas, F., (2000). Technology Education Research: Potential Directions. Journal of Technology Education, № 12 (1), pp.75-85.
10. Roblyer, M.D. Aaron, H. (2013). Doering. "Integrating Educational Technology into Teaching, 400 p.
11. Lever-Duffy, J., Jean, B. (2003). McDonald "Teaching and Learning with Technology", 486 p.
12. Eric, C. (2014). Sheninger. "Digital Leadership: Changing Paradigms for Changing Times", 354 p.
13. "Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu. (2009). Bakı.

Göndərilib: 02.08.2023

Qəbul edilib: 10.09.2023